

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Felvétel: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Postán: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— október 23.

(Változott közmondás.) Eddig úgy hangzott a régi jó magyar közmondás, hogy „a ki másnak vermet ás, maga esik bele.” Az újvidéki kormány vermet ás a magyar nemzetnek, a közmondást ellenben úgy értelmezi, hogy „a ki másnak vermet ás, nap-számot kap érte.” Így is van értelme.

(A híres program.) Az új kormány („Petvarban új, csak fejelés!”) terveit még nem ismerjük, hanem az árnyékát máris előre veti. Meglesz a választás nagy reformja, még pedig a nemzetközi szájze szerint. Csak a „titkos” szavazás marad ki belőle. Igen helyesen, mert akkor miképpen ellenőrizhetnék, hogy a megvásárolt szavazók a titok leple alatt nem csalják-e meg a szavazat-kupeceket? Ám van ennek a reformnak egy rendkívül érdekes oldala. Az, hogy a király beleszólásával válnak komoly tényezővé a vallástalanok és hazátlanok. — A nemzetköziség ugyanis forradalmi irányzat, ennél fogva nálunk jelentkezik első ízben az a furcsaság, hogy a királyt teszik meg hűbéli tanácsosai forradalmi vezérnek. Kit fognak itt becsapni? Először is a királyt, a ki tapasztalni fogja, hogy a nemzetre háritott veszedelem végezetül ellene fog fordulni. Már is be van csapva az éretlen néptömeg, a mely megvásárolt vezéreinek elhiszi, hogy ami jogot Bécsből ígérnek nekik, azt meg is fogják tenni. Lesz még ebből nagy kiábrándulás, mikor aztán az egymást becsapók hájba kapnak, a nemzet pedig elmondja a régi latin közmondással, hogy „inter duos litigantes tertius gaudet.”

(A szegők) Fődolog, hogy legyen az embereknek mit megszegnők. — Némelyek esküt szegnek, hogy később minél nagyobb darab kenyeret szeghessenek meg.

Ez az égető kérdés.

— okt. 23.

A mostani bonyolult politikai válságnak a magyar intelligencia tulajdonképpen az okozója, mert politikailag utalon-tul erősen, nemzetgazdaságilag pedig sehogyan sem vagyunk szervezve. E tekintetben teljesen hiányos a szereplésünk.

Ám védjük szellemi óriásaink, országos képviselőink legdrágább kincsünket, alkotmányunkat, államiságunkat,

kat, egyszóval az imperiálizmust, de mi a polgárság, akként cselekedjünk, hogy a haza anyagilag is hasznát vehesse munkásságunknak. Ne felejtjük el, hogy minden egyes osztrák főúr és politikus, egyuttal bankár vagy nagyiparos, gyáros vagy bányatulajdonos. Reájuk nézvést hazánknak évszázados gyarmatszerű kezelése, kihasználása, óriási jelentőségű életkérdés.

Alkotmányunk és önállósági törekvéseink ellen szakadatlan áskálódásaikkal, semmi egyéb céljuk nincs az osztrákoknak, minthogy egész figyelmünket fondorkodásaikra összpontosítjuk, hogy ez alatt ők nap-nap után gyártmányait becsempészthessék kereskedelmünkbe. Mi pedig dacára ezer hírlapi cikknek s gyűléseken elhangzó hazafias tiltakozásoknak szó nélkül megvesszük portékájukat, tömjük erszényeiket, tápláljuk munkásaikat, gyarapítjuk hatalmukat. Pénz és emberanyagban szakadatlan veresztés ér bennünket ezzel a támogatással, de ezt mi nem akarjuk meglátni. A politikában a művészi páthoszt többre becsüljük, mint a gyakorlati elveket.

Naponként sok ezer, évenként sok száz millió korona vándorol ki Ausztriába tőlünk s ennek a pénznek alig egy negyede marad meg kereskedőink kezében nyereség gyanánt. Ami gyárosaink, iparosaink, munkásaink pedig ezalatt a maradék szükséglet hulladékján nyomorognak.

Nyomorognak amíg lehet s azután kivándorolnak, ha éppen már-már meg nem élhetnek szülőföldjükön. Így minél tovább tart a mostani politikai válság, annál inkább szegényedünk.

És mentül inkább szegényedünk, annál kevesebb a lehetősége annak, hogy iparüző állammá átalakulhassunk. Az önálló vámterületet, ha akarnók, sem létesíthetjük, mert az iparhoz emberanyagra van szükség, holott már a mezőgazdaságnak sem jut s maholnap még házi cselédre sem tehetünk szert.

Hát hogyanne támadna minket folyton az osztrák, mikor így a kettős haszon fáradtság és kockázat nélkül hullik az ölébe.

Legfőbb ideje, hogy ne csupán a magas politikát hangoztassuk szüntelenül, hanem hogy megmutassuk tetteikkel, hogy nem vagyunk olyan bárgyúak, aminőknek eddig minden hülye

osztrákokoska teljes joggal tarthatott bennünket érthetetlenül közönyös, vétkes magunktartása és gyámoltalanságunk révén. Lueger „marhahizálónak” titulál minket Bizonyítsuk be, hogy egyebet is tudunk, mint az osztrákokat hizlalni...

Ha a kellő hazafisággal, s a kötelel lelkiösmeretességgel a magyar ipar védelmének állunk szolgálatába, úgy a vasuti sínpárokra guruló postakocsik nem a mi aranyainkat szállítják Ausztriába, hanem az egymásután, a mind sürűbben emelendő gyáraink kéményeinek füstjét csapkodja szemünkbe.

Ez a sötét, sűrű füst hozhatja meg csak a mi önállóságunkat s boldogságunkat.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 23.

A szövetkezett ellenzék vezérőbízottsága ma délelőtt 10 órakor tartotta meg ülését, a melyen a helyzettel szemben állást foglalt. Az ülés, melyen Kossuth Ferenc elnököt, délelőtt 10 kor kezdődött és részt vettek rajta a következők:

Andrássy Gyula gróf, Zichy Aladár gróf, Bárfly Dezső báró, Apponyi Albert gróf, Kaas Ivor báró, Darányi Ignác, Szederkényi Nándor, Ugron Gábor, Holló Lajos, Gulner Gyula, Tóth János, Thaly Kálmán, Vázsonyi Vilmos, Heck János, Polónyi Géza és Sághy Gyula.

Az ülés legelején Polónyi Géza jelentést tett a fumei horvát határozat létrehozásával folytatott tárgyalásokról. A vezérőbízottság a jelentést tudomásul vette és további intézkedések megtétele céljából a hetes horvát albizottsághoz utasította.

Kaas Ivor báró szólalt fel ezután. — Arról értesült, — mondotta — hogy a szövetkezett ellenzék vezéreinek az a tervük, hogy a mai ülésen még ne foglaljanak állást, ezt halasszák el mindaddig, a míg a kormány programja nyilvánosságra kerül. Ő ezzel szemben kéri a vezérőbízottság tagjait, hogy ne odázzák el a dolgot, hanem már a mai ülésen foglaljanak állást az újonnan kinevezett kormányval szemben, hogy haladéktalanul megindulhasson a kormányellenes akció. Erre sürgős szükség van, mivel már a kormány programjának publikálása előtt mindtöbben csatlakoznak hozzája.

Kossuth Ferenc elnök felvilágosítja Kaas Ivor bárót, hogy senkisésem akarja befolyásolni a vezérőbízottságot. Majd a vita során ki fog derülni, hogy mikor és minő intézkedésre van szükség.

Polónyi Géza: Mielőtt a vezérőbízottság a súlyos politikai helyzettel foglalkoznék,

Már megérkeztek Glück Ede az őszi férfi-, női- és gyermek cipők és jó minőségű cipőket olcsón

legnagyobb cipő-áruházában Debrecen, Piac és Kossuth-u. sarok, a kistemplommal szemben. — Szép csak nálam lehet vásárolni.

szükségesnek véli a vezérőbizottság figyelmét felhívni egy ilyen kedvező szimptomára. Nevezetesen a „Neie Freie Presse“ mult vasárnapi cikkében szemrehányást tett a magyaroknak, hogy nem közelednek az osztrákokhoz. A „Budapest“ visszautasította ezeket a szemrehányásokat, mire a „Neie Freie Presse“ tegnap rámutatott annak lehetőségére, hogy az osztrák és magyar nép barátságára lépjen és nemzet nemzettel tárgyalva állapítsa meg az egymás közti viszonyt.

Kossuth Ferenc a kérdést szintén fontosnak találja és biztosítja Polónyit, hogy a vezérőbizottság nem fogja elejteni. A vezérőbizottság ezután áttért a politikai helyzet megvitatására.

Az ülésről ezt a hivatalos közlést adták ki:

A vezérőbizottság mindenekelőtt meleghangon emlékezett meg Bartha Miklósról. Ezután tudomásul vett egy csomó üdvözlöt. Polónyi elszámolt fumei utjáról s azután foglalkozott a Fejérváry-kormány reaktiválásával, és ebben a kérdésben hozott határozatát a holnapi lapokban közli.

(Uj főispánok.)

Éjjel kapjuk a következő értesítéseket:

A kormány most már az aktivitás terére lép. Legelső dolga a főispánok kineveztetése volt. Az elárvult főispáni székek lassan-lassan betöltődnek. A hivatalos lap holnapi száma már mutatót is ad a törvényhatóságok új méltóságos tisztviselőiből.

Fényes néso. Valamennyi mindenre kapható, hogyne szegődnének hát a nemzeti küzdelem megtörőitől.

A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Pestvármegye főispánjává Tahy István kir. kamarást, Kolozsmegye főispánjává Teleky László grótot, Aradmegyébe Vásárhelyi Béla főrendiházi tagot nevezte ki. Kinevezte továbbá Nagy László alispánt. Ugyanazt a Nagy Lászlót, a ki a vármegye törvényhatóságának a szemébe vágta, hogy az ellenálló határozatot nem hajtja végre.

(A vezérőbizottság bizalmatlansága.)

A vezérőbizottság délutáni folytatólagos ülésén a kormány reaktiválására vonatkozólag határozatot hozott. Ebben a vezérőbizottság ki mondja, hogy a kormány iránt, arra való tekintet nélkül is, hogy a programja ismeretlen, *bizalmatlansággal viseltetik*. Nem bizhat az olyan kormányban, a mely iránt a képviselőház és főrendiház egykor bizalmatlanságát kifejezte s a mely ellen a bizalmatlansági indítványt beterveztették.

Debrecen vízvezetéke.

A folytatólagos tárgyalás.

Újabb lépés a megvalósuláshoz.

— okt. 23.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága ma délután folytatta a vízvezeték ügyének félben maradt tárgyalását. Kétségtelen, hogy a mai nappal ez az ügy a megvalósulás lépcsőjének utolsó előtti fokához ért, a mennyiben igen rövid idő kell már hozzá, hogy az építkezést megkezdjék.

A mai ülésen a tervezetek részletes tárgyalása következett el. A bizottság alapos vita után elfogadta a részletes terveket s aztán áttért az idevonatkozó szabályrendelet tárgyalására. Így most már csak a közgyűlés van hátra, hogy a terveket elfogadva kimondja a vízvezeték építését.

A bizottság ülésén igen nagy érdeklődés mutatkozott a város e fontos ügye iránt.

Körner Adolf elnök kéri, hogy az előadó javaslatát a bizottság hallgassa meg.

Részletes tudósításunk a következő: Az ülésen jelen voltak Körner Adolf tanácsnokon kívül Aczél Géza főmérnök, Roncsik Lajos, Magoss György, Fejér Ferenc, Tüdös János dr. Márk Endre, Varga Kálmán, Simonffy Imre, Szvarecz Vilmos.

Aczél Géza a vízvezeték és csatornázási tervet részletesen adja elő. Bemutatja a bizottságnak a tervrajzokat, a mely szerint a szükséges vízmennyiséget adó kutak a köntösgáton fúrnák. A vízmedencéből öntött vasból készült csöveken, mely aszfalt burkolattal volna ellátva, — vezetnék a vizet a cső hálózaton át. A viztorony a nagyerdőn épül majd fel. A szükséges vízmennyiséget, amely óránként 50 köbméter tesz ki, tíz kut adja. A főcső 270 milliméter átmérőjű, míg a többi csövek már jóval keskenyebbek. A vízszerszere vonatkozólag kijelenti, hogy a mérnöki osztály erre nézve a tanáshoz részletes jelentést terjesztett be.

Kéri, hogy a részletes terveket a bizottság fogadja el.

Márk Endre a technikai kérdésekhez nem ért, azonban mégis érdekli, hogy csőhálózat, mely a bábaképzőn túl nem terjed ki, hogy — bővül a tuleső területeken.

Aczél Géza: A tervezet számít ezzel s a szükséges vízmennyiséget a kifogásolt területek is megkapják. Egyelőre még nem szükségesek a mellécsőhálózatok. Egyben jelenti, hogy a naponta szükséges 5000 köbméter vizet s tíz kut közül 8 szolgáltatja, két kut tartalékban marad. Ha több víz kell, a tervezet gondoskodik arról, hogy a kutak több ezer köbméter vizet is adhatnak.

Márk Endre kérdés, hogy a főcső megbirja a vízmenyiség szolgáltatását?

Aczél Géza, kijelenti, hogy a vízvezeték a víznek 50 százalékkal való emelését elbirja, így tehát veszedelem eshetősége fenn nem forog.

Fejér Ferenc: kívánatosnak tartja, hogy a gépjavitó műhely, dohánygyár, bábaképző vágóhid felé a hálózatot kibővítenék. Aczél Géza kijelenti, hogy a gyárakra a vezeték rá erőszakolni felesleges; ha azok kívánják a vezeték, meg lehet csinálni. A vágóhid felé való kiterjesztés nagyon megdrágítaná a létesítést. Azt hiszi, hogy most még nem okvetlen szükséges, s azért meg kell elégedni a jelenlegi körzettel.

Márk Endre: Ugy tekint a várost, mint szerződő felet a közönséggel szemben. Már most, ha a vízmenyiség fe emelése lehetőséges ajánlja, hogy a mérnöki előterjesztéseket egyszerűen tudomásul vegyék. Statisztikai adatokat szeretne látni arra nézve, hogy kik és mit fizetnek a vízhasználatért, két körzetre van beosztva a város, kéri, hogy a két körzeten belül, hogy ejlessék meg a számításait? A használat szerint e vagy a szobák száma szerint?

Bartha Miklós halálára.

Voltegy fényes csillag. Fönu ragyogott régen!
Ezer színbe játszott, tündöklött az égen!
Biztatva pompázott, maga volt a remény!
Csodálta a gazdag, szerette a szegény!
De egy hüvös, ködös októberi éjen —
Lefutott! — Sirassuk, gyászoljuk őt mélyen!

Apró, törpe fák közt volt egy magas fenyő,
Szerette a madár, szerette az erdő.
Hiába dühöngött a tomboló vihar,
Nem árthatott neki az ég villámaival...!
De egy hüvös, ködös októberi éjen —
Kettétört! — Sirassuk, gyászoljuk őt mélyen!

Ha sötét felhő szállt a magyar hazára,
Hallatszott egy szót! Megrendült szavára
A zsarnokság, ármány ördögi éjjele,
Mig az igaz magyar együtt érzett vele...!
De egy hüvös, ködös októberi éjen —
Elnémult! — Sirassuk, gyászoljuk őt mélyen!

Az a letűnt csillag: Bartha Miklós lelke!
Az a letört fenyő: Bartha Miklós teste!
Az elnémult szót: Bartha Miklós szava!
Ezt a háromságot gyászolja a haza.
Ez az égi szót nem hallatszik többé
De a lelke itt van s élni fog örökké!

Szunyogh Barna.

Utinapló jegyzetek.

Irta: Dr. Legányi Gyula.

Két debreceni fiu utinapló-törredékét közlöm e rövid tárcában, akik néhány évvel ezelőtt kerültek külföldre s előkelő helyzetet vívtak ki magoknak s a magyar névnek dicsőséget szereztek.

Kovács Mihály debreceni polgáribiztos két fia, Lajos és Mihály, mind a kettő gépész, 1892. Amerikába utazott, hogy itthon szerzett ismereteket és ügyességüket külföldön gyarapíthassák és értékesíthessék. Nálunk a szomorú gyarmati helyzet és az osztrák kizsákmányoló gazdasági politika miatt az iparos sorsa nagyon szomorú. A gazdasági alárendeltség s még inkább az osztrák féktelen verseny miatt a meglévő mezőgazdasági iparunk is évről-évre csökken s a gyáripar nagyon kezdetleges, úgyhogy iparos munkásaink, még ha elsőrendű tehetséggel rendelkeznek is, nem érvényesülnek, mert sem tér, sem alkalom nem nyílik számukra, hogy készségüket kimutassák és ügyességüket kifejthessék. A két Kovács fiu is, akik ma előkelő állást foglalnak el a kaliforniai iparos világban és műszaki találmányaikkal a magyar névnek dicsőséget szereztek Amerikában, ha itthon maradnak, bizonyára csak tengő életet folytatnának, mint a többi, a külföldi verseny miatt elnyomott társaik.

New-Yorkba való utazásuk nem járt semmiféle nehézséggel, mert annyi pénzzel rendelkeztek, amennyi a hajójegyre s a tengeri utra kellett. Oda megérkezve sem volt

viszontagságos életük, mert munkába állottak s megélhetésük biztosítva volt.

Csendes életük csak akkor lett zaklatott és keserves, mikor egy szép reggelen beállított hozzájuk egy ismerősök azzal a hírrel, hogy Chicágón túl valamelyik vasuti gépműhelyben 3 és fél dollár napi bér mellett munkásokat keresnek. Az ajánlat nagyon csábító volt, mert ez a bér ami pénzük szerint körülbelül 17 koronának felel meg. Elfogadták és el is utaztak. Negyvennyolc órai ut után Chicágóba értek, itt másfél napot szenteltek a város megtekintésére s azután elindultak Omahába, rendeltetésük helyére.

Mily ámulat és meglepetés fogta el őket azonban, a mikor oda érkezve, talpig fölfegyverzett rendőrök kísérték forrongó tömeg között a gépműhelybe. Csak most tudták meg, hogy itt a munkások sztrájkba állottak. S őket sztrájk törőnek szegődítették. Ez méltatlanság volt gondolatnak is, ilyenre nem voltak képesek, mert tisztességes munkás cserben nem hagyja testvéreit. Különben is az ilyen vállalkozás nagyon veszedelmes s ott meg is tudák, hogy éppen tegnap lincselte meg a tömeg sztrájk törő munkást.

Így a felajánlott munkát el nem fogadván, elhatározták, hogy tovább utaznak nyugat felé, Nit állam inen a harmadik államba. Az északamerikai Egyesült Államnak egy egy államja területe nézve van olyan nagy, mint Magyarország, sőt olyan is van, mely jóval nagyobb. Végre elérték Colorado fővárosát Denver-t. Itt nem kapván munkát, Raulinzba mentek, inna pedig

Aczél Géza kijelenti, hogy statisztikai adatok szerint történt a számítás és pedig az 1904. évi adó fizetés alapján t. i. hogy mely házak mennyi adót fizettek s hány szoba van a tükör. Az ötszáz koronán felül fizető házakkal a szobaszám szerint díjazták a vízmennyiséget.

Ezután hosszabb vita fejlődött ki a felelősség, hogy a háztulajdonos köteles-e a butorozott szoba után fizetni a vízhasználatot, ha a szobát nem használják.

Aczél Géza kijelenti, hogy a szoba után ha nincs butorozva és nem használják nem köteles, de ha butorozva van, tekinteti nélkül a használatra köteles a vizet fizetni.

Simonffy Imre kérde, hogy minden háztulajdonos köteles bevezettetni a vezetékét.

Aczél Géza: A szabályzat szerint az egy házakba, ahol lakók vannak, kötelező a vízvezeték, mert lehetővé akarjuk tenni a lakóknak a jó víz élvezetét.

Simonffy Imre végül ajánlja, hogy a vízvezeték mindenfelé kibővítsék, mert a lakosság egyre növekszik.

A bizottság ezután tudomásul vette a részletes tervezetet és elfogadta.

Ezután következett a vízvezetési szabályrendelet tárgyalása.

Márk Endre a közelemben talál hibát.

A bizottság a szabályrendeletet több rendbeli stiláris módosítással elfogadta. Ez az ülés véget ért.

A Csokonai-kör gyűlése.

Az idei felolvasó esték.

— okt. 23.

Debrecen irodalmiköre, a Csokonai kör, májusi nagygyűlése óta ma tartotta meg első rendes ülését a kollégium kis tanács termében. Az ülésen Géresi Kálmán elnökölt. Kivüle jelen voltak: Komlóssy Arthur elnök, dr. Kardos Albert titkár, Dóczy Imre, dr. Barcsa János, dr. Ferenczy Gyula, Jánossy Zoltán, Sárváry Lőrinc, Oláh Károly, Lőkovic Arthur, Zoltay Lajos választmányi tagok. Kisebbségi ügyeket tárgyalt legelőször a választmány. Üdvözölte Géresi Kálmán az újonnan választott tagokat: Oláh Károlyt, Barcsa J. Jánost, Zoltánt, Lőkovic

Arturt, majd számvizsgálóvá ismét megválasztották Márton Imrét, a ki azonban nem fogadta el a tagságot.

A kör nevében tehát felkérte az elnökség, hogy vonja vissza lemondását. A szász Csokonai ünnepély költségeiről való végelszámolást külön ülésen fogja bemutatni az elnökség. Többféle pénzügyi és más adományok érkezését is jelentette az előadó, amelyekért a választmány köszönetet mondott.

Dr. Kardos Samu most megindult folyóiratára: Régi okiratok és levelek tárára a Csokonai-kör állandóan előfizet. Bulyóvszky Lilla, amint Komlóssy Arthur jelenti ismét 40 koronát fog küldeni a kör részére. A választmány e derék honleány pártfogását azzal viszonzozza ezúttal, hogy a Lőkovic Arthur által veretett ezüst emlékérmekből egy példánnyal kedveskedik előtte.

A felolvasó ülések sorozatát a költő születése napján november 17-én kezdi meg most is a kör. A megnyitó beszédet Géresi Kálmán tartja; a városi dalegyület Csokonai dalokat ad elő; ugyancsak egy-két Csokonai dallamot énekel zongora kísérettel mellett Zilahiné Singhoff Vilma, dr. Szűcs István kegyesrendi tanár Csokonairól és Toldy Ferencről olvas fel irodalomtörténeti tanulmányt; míg Jánossy Zoltán ref. lelkész saját költeményét szavalja. Ugyanekkor adják át a Zilahy Csokonai színműpályázatán a jutalmazott pályamunka szerzőjének az 500 koronára pályadíjat. Este pedig Zilahy Lózza a másik nyertes színművet, amelynek szerzője még mindig nem reverte meg magát. Elő van készítve Jókai emlékének ünneplése is, melyre dr. Kőrösi Kálmán ígért alkalmi költeményt. „Jókai — Debrecen” cím alatt pedig Oláh Gábor, a kollégium könyvtárnoka fog értekezést olvasni.

Az idei felolvasó ülések változatos érdekes tárgysorozattal kecsegtetnek.

Szépirodalom köréből merítik tárgyukat Konez Ákos, S. Szabó József, Szathmári Zoltán, Nándor Iván

Költeményeket irnak és olvasnak Szávay Gyula, Jánossy Zoltán, Farkas Imre, Vályi Nagy Gusztáv.

Népszerű tudományos dolgokat ismergetnek: Zoltai Lajos (Debrecen vidékének őt kulturája) dr. Händel, Nemes, S. Szabó József, dr. Kardos Albert.

Fordításokat mutatnak be: Dr. Molnár István hajduböszörményi tanár orosz költőtől, Gál Zoltán angol költőtől. Ezután Kardos Albert titkár a Csokonai házban kapott helyiségekről jelent.

Ezzel kapcsolatban a választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy az átköltözés, javítások és a szükséges új butorok költségeire kiadásokat tehessen a háztulajdonosi alaphoz. Oláh Károly kultur tanácsnoknak ez ügyről kifejtett jóindulatát melegen köszöni meg a választmány, továbbá dr. Barcsa Jánosnak buzgó fáradozását, amellyel Csokonai biográfiáját összeállította. A körnek gondja lesz rá, hogy revideálás után nyomtatásban is megjelenjen ez az értékes munka.

Végül a Csokonai válogatott költeményeinek megmaradt példányait a kör tagjai között kiosztják ajándékként, valamint az ország középiskoláinak ifjúsági könyvtára számára megvételre ajánlják. Végül a titkár több új tagot jelentett be.

Egyház és iskola.

Az ev. ref. egyház ösztöndíjai.

Az ösztöndíjosztó-bizottság gyűlése.

— okt. 23.

(Saját tudósítónktól) Az ev. ref. egyház ösztöndíjosztó bizottsága tegnap délelőtt tartotta az egyház tanácstermében ülését, melyen Simonffy Imre elnökölt. A bizottsági tagok közül jelen voltak: Kiss Albert, Dicsőfi József, Szele György, ifj. Bányai András, dr. Kola János, dr. Erdős József, Karai Sándor és Szilágyi Bálint.

A gyűlés az ösztöndíjak kiosztása felett határozott. Az ev. ref. egyházhoz tartozó iskolák tanulói közül azokat, kik az iskolai év első negyedében szorgalmuk és igyekeze-

Grangerbe. De már akkor pénzök fogytán volt, a nagy ut megemésztette készletüket, úgy, hogy egész vagyonuk nyolc dollárból állott.

Nem lévén utiköltségek, ettől fogva hol a vonatvezető sziveségéből szenes kocsi, hol gyalog kellett utjokat folytatni. Grangerből két dollart elvitte őket a vonatvezető szeneskocsin Pocatellára. Itt elhatározták, hogy titokban teher vonaton délre Ogdenbe mennek, a vonat azonban, amelyre felültek ellenkező irányban északra ment Montanába. Azonban rajta vesztettek, mert buvó helyükön észreveték őket s megint csak két dollár lefizetése után hagyták meg a teherkocsiban. Buttéba érve, itt sem kedvezett a szerencse s így tovább kellett menni, de már csak gyalogszerrel, így értek Helénába.

Itt egy ügynök három dollár lefizetése mellett munkába szegődött őket vidékre, Vapára. Ide érve megjutottak, hogy földmunkára fogadták. A földlapátolás után az erdőbe vették fát vágni. Másfél napi munka után 3 és fél dollárral kifizették őket, de nem is bánták, csak hogy szabadulhattak. Gyalogszerrel elindultak a legközelebbi állomásra. Itt megtudták, hogy a tehervonat hajnali két órákor indul Ogden felé, a melyre fel is kaptak az egyik kocsi, amelyre elrejtőztek. Dél felé azonban észrevette őket a vonatvezető s felkérte, hogy fizessenek. De ők arra képtelenek voltak s így megbagytá, hogy a legközelebbi állomáson szálljanak ki. Utközben azonban a fával megrakott kocsi elrejtőztek s így csakugyan beértek a teli helyre.

Munkára nem tudván szert tenni s pénzök sem volt, elhatározták, hogy másnap indulnak a vonattal. Ugy is volt. Eppen egy nyitott kocsi szállítottak fel az embereket, ők is közből állottak. Másnap megérkeztek a tethelyre s munkába állottak a többiekkel. Négy nap földet hánytak, az ötödik napon talpákat kellett öt emeletnyi magas vezedelmek keskeny deszká uton fel hordani. Alig várták az estét, hogy a munkát abba hagyassák. Másnap kikérték a bérüket s 12 dollár birtokában rászánták magukat, hogy San Francisco felé veszik az utjukat. Felkerestek egy ügynököt, aki harminc dollár napibérért Karlinba, ide 350 mértföldnyire fel is fogadta őket.

Karlinban bányamunkára fogták őket. Öt nap múlva ott hagyták a nehéz munkát s felvévén fizetésüket, fogadóba szálltak. Kovács Lajos naturalista jó zongorajátékos lévén, a zongora mellé ült s a játéka megtetszvéen, kérte a fogadós, hogy esténként pár órát játszáék, ad érte teljes ellátást. Itt maradt két nap s azután tovább állottak, vágyván nyugot felé a csendes tenger partjára, a hol örökös nyár van.

A tehervonaton vitték őket tovább vagy hatvan mértföldnyire egy dollár lefizetése mellett, Battle Mountainban azonban letessékelték. Innen másnap tehervonaton Vinnemucára s onnan Humboltba mentek, a honnan még aznap tovább a 90 mértföldnyire fekvő Wadsworthba. Itt sem kapván munkát másnap éjjel felkérték a tehervonat fűtőjét, hogy vigye el őket, segítenek fűteli. Először en-

tasította, de aztán megesett a szive rajtok és fölvette őket maga mellé.

De már akkor az idő hidegre fordult s ott a szikla hegység táján nagyon zord volt az időjárás. A gyöngye ruházat, a kopálás és éjszakázás nagyon megviselte őket a nagy hidegben s annyira megdermedtek, hogy a kevés szén is alig birták előre kaparni s kezök majd oda fagyott a lapátra. Reggel a végállomáson leszálltak és a közeli fogadó mentek.

Itt sem kapván munkát, másnap este sikerült megint egy kocsi meghuzódni s hetven mértföldnyire Colfaxba jutni. Már kezdtek kételkedni California örökös tavasz voltán, mert bár vagy 30 mértföldnyire benn voltak a határon s még mindig élesen sivi-tott a téli szél. De nemsokára észreveszik, hogy a hó kezd vékonyulni s lassankint egészen eltűnni, végre zöld pászit és meleg nap sugar csillámlik s mikor Colfaxban leszálltak, meleg nyári est volt s a házak előtt rózsák nyilottak s a narancs a faágakat majd letépte. Örömiük határtalan volt, vettek halat és déli gyümölcsöt s olyan lakomát csaptak, hogy Lucullusá sem volt külön hajdan Rómában.

Másnap a parádés vonaton ismét tovább robogtak, de Rocklinnál kidobták őket Rocklinhoz négy mértföldnyire volt Roseville, a hova gyalog elindultak, ami már semmi kellemetlanséggel nem járt, mert bár novemberben voltak, de itt már teljes nyári meleg időszak volt.

(Folyt. köv.)

ük által a legjobb osztályzattal tüntek ki az e célra tett alapítványokból a következő ösztöndíjakban részesítette:

I. Pásztor—Szentessy alapítványból: Balogh István (Debrecen) 4 jh. Baróthy István (Debrecen) 4 th. Bán István (Debrecen) 3 th. Eöry Kálmán (Debrecen) 2 jh.-nak 40—40 korona.

II. Várady—Aszalay alapítványból: Bacsoni Sándor (Debrecen) V gimn. 159 kor. 70 fill. Hajdu Gyula (Debrecen) VII gimn. 159 kor. 70 fillér. Dóczy Gedson (Debrecen) V gimn. 124 kor. 80 fillér. Nagy Andor (Debrecen) II. elemi 127 kor. 80 fillér.

III. Klobusiczky—Zakar alapítványból: Vecsey Imre (Debrecen) VIII. gimn. Vecsey Tibor (Debrecen) IV. gimn. Szűcs Kálmán (Debrecen) V gimn. Miskolczy László (Gáborján) I gimn. Katona Magdolna (M. Pályi), Katona Margit (M. Pályi), Katona Erzsébet (M. Pályi), Katona Dóra (M. Pályi), Niházy Ernő (Debrecen) reálisk. I. oszt. Szombaty Ferenc (Debrecen) II. gimn. Tóth Ilona (Debrecen) tanítóképző II. oszt. Somossy Kata (Temes Rékás) f. l. i. 4 oszt. 80—80 korona.

IV. Pallay alapítványból: Hudzsi Mihály (Nyíregyháza) V. gimn. Miszti Károly (Debrecen) V gimn. Kovendi Dénes (Kunmadaras) II. gimn. Mező Eadre (Hajdu-böszörmény) VIII. gimn. Kovács József (H. K. szentimre) III. gimn. Szentjóbó Andr. (Belényes) V. gimn. Nagy Sándor (Nyíregyháza) V. gimn. Hadaázi Dániel (Ramacsaháza) IV. gimn. Zakorády Dániel (Tisza Dobos) 4 tk. Zöld István (Debrecen) 3 tk. Kovács Béla (Debrecen) IV. gimn. 40—40 korona.

V. Szondy—Kenessey alapítványból: Bócz Károly (Egrestő) 2 th. Csapó Ödön (Csajágh) 3 th. Vágó Károly (Nagybánya) 2 th. Mészely Miklós (Bozsok) 3 jh. Szaszdy István (Tóti) I. jh. Fábian János (Sio maros) III. gim. Jaku Benő (Endrőd) VII. gim. Simon Lajos (Dimaszentgyörgy) V gim. Tibai Lajos (Rimaszentgyörgy) V gimn. Biró János (Aszár) 4 tk. 60—60 korona. Ugyanebből az alapítványból segélyezésben részesítettek: Bethlendi Endre (Debrecen) 2 th. Boros Géza (Szoboszló) 3 jh. Bott Lajos (B. Hernye) 3 jh. Keresztes József (Veszprém) 3 jh. Dsenkó Imre (M. Goroszló) 3 tk. 60—60 koronával.

VI. Szoboszlai Papp féle alapítványból: Kovács Sándor (Debrecen) I. gimn. 80 kor.

VII. Görnyei—Dusovszky-féle alapítványból: Láposi Erzsébet (Tisza-Eszlár) 3 tk. 40 korona.

VIII. Szegedy Sándor alapítványból: Sörnyák József (Debrecen) V gimn. 40 kor.

IX. Kálmánchey alapítványból: Csász Ferenc (H. Hadház) V gimn. azzal a feltétellel részesül, hogy az ösztöndíjat akkor kapja, ha lelkészi bizonyítvánnyal igazolja az alapítóhoz való rokonságát, vagy Jantó Lajos maradékához való tartozását.

X. Margitay István és Margitay Julianna alapítványa: Nagy Julia (Debrecen) tanítóképző IV. oszt. Hajdu Ilona (Batiz) f. l. é. IV. oszt. 22 korona 50 fill.

XI. Zakar alapítványból: Hajdu Anna (Debrecen) 3 el. 40 korona.

XII. Papp—Zágonyi alapítványból: Ceglédi Miklós (Debrecen) 4 el. Ceglédi Gyula (Debrecen) 3 el. Ceglédi István (Debrecen) 1 el. Gyuresák József (Debrecen) ker. tanuló. Böszörményi Sándor (Debrecen) 6 elem. Károlyi József (Debrecen) mézeskalácsos tanuló, Gede István (Debrecen) polg. isk. II. oszt. Szűcs Károly (Debrecen) 3 elem. Pestró László (Debrecen) IV. gim. Fényes Jenő (Debrecen) I. gim. Gombos Sándor (Debrecen) 6 elem. Károlyi Ferenc (Debrecen) 6 elem. Károlyi Ferenc (Debrecen) 6 elem. Károlyi Ferenc (Debrecen) 6 elem.

cen) 65—65 korona. Ceglédi Ilona (Debrecen) 3 elem. Kiss Erzsébet (H. Böszörmény) tanítóképző 3 oszt. Vida Ilona (Debrecen) f. l. é. II. oszt. Basztra Mária (Debrecen) 4 elem. Jablontai Irén (Budapest) 2 el. Szűcs Margit (Debrecen) 6 elemi 36—36 koronát kapnak.

A tiszántuli ev. ref. egyház kerület e hó 25 én holnap délelőtt 9 órakor tartja a főiskola dísztermében 63. sz. rendes közgyűlést, mint rendesen bizonyára most is nagyon népes lesz és több napig el fog tartani. A közgyűlés első napján Kiss Áron püspök és Dicsőffy József egyházkerületi főjegyző, második napján pedig gróf Dégenteld József az Angol királynő éttermében lakomát rendez a gyűlés alkotó tagjainak.

IRODALOM.

Régi okiratok és levelek tára.

— okt. 23.

Jelentettük már, hogy dr. Kardos Samu helybeli ügyvéd, a nagy Wesselényi buzgó életűje, fentebbi címmel havi folyóiratot indít az irodalom és történelem köréből. A folyóirat első száma most jelent meg, még pedig Debrecen szab. kir. város tanácsának támogatásával. A folyóiratban dr. Kardos Samu van kiadól és felelősszerkesztőül megnevezve, főmunkatársakul Ujhelyi Géza (Budapest) és Zoltai Lajos, debreceni v. levéltáros.

Rendes munkatársak: ifj. Komlóssy Arthur, dr. Lengyel Miklós, dr. Magasházy Béla, dr. Apsai Mihály János, Oláh Gábor, Petrovay György, Révész Kálmán, dr. Sebes Dénes, Simon Géza, dr. gróf Vass György dr. Versényi György és dr. Vértessy Gyula. A névsorban mindenesetre értékes erők találhatók.

A beköszöntőben érdekes munkaprogramot találunk. A szerkesztő előadja, hogy eltekintve az *Arpádok, Anjouk és Hunyadiak* korából származó ritkaság számba menő oklevelektől tömegesen hevernek gyűjteményben a *habsburg-házbéli első királyok*, továbbá *János és Zsigmond magyar királyok*, a *Báthoryak*, *Böcskay István*, *Bethlen Gábor*, *Rákóczi György*, *I. Rákóczi Ferenc*, *II. Rákóczi Ferenc*, *Ápaffy Mihály* erdélyi fejedelmek korából való latin és magyar nyelvű okiratok és levelek. Megvannak továbbá az utolsó magyar nemzeti nádornak, gróf Batthyány Lajosnak és a nyelvújítás első bajnokainak: Révay Miklósnak, Péczely Józsefnek, Baicsányi Jánosnak és Kazinczy Ferencnek báró Orczy Lőrincchez intézett levelei. De mindezeknél nagyobb becsűek és a magyar nemzet újjászületésének történetére fontosabbak azok az okiratok, levelek, naplók és feljegyzések, melyek egyrésze *Széchenyi*, *Wesselényi* és *Kossuth*, másik része *Deák*, *Jósika* és *Teleki* kezeitől származnak. Ez mindenesetre érdekes anyag, méltó arra, hogy közkinccsá tétessék.

A 96 oldalra terjedő első füzet összeállítását változatos és gazdag Zoltai Lajos a sz. kir. város rangjára emelt Debrecen első esztendőit ösmerteti, *Oláh Gábor* és *Ujhelyi Géza* Kossuth hagyatékából közölnek érdekes dolgot, dr. Kardos egyik cikke *Bethlen Gábor kardját* és *Kossuth Lajos esküjét* ösmerteti, a másik *Ujfalvy Sándor* emlékiratait 1854—1855-ből, *Szinnyei Gerzson* pedig a sárospataki ev. ref. főiskola történetét ösmerteti 1431 től 1661 ig. Ezután bő adattár és egyéb kisebb közlemények következnek, mellékelve vannak arcképek és facsimilák.

Örvendeni fogunk, ha városunk ezen új tudományos folyóirata kelőképpen felvillágozik. A folyóirat előfizetési ára egy évre 12 kor., félévre 6 kor., egyes füzet ára 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal Debrecen, Piac-u. 54. sz. (I. em.)

NAPI HIREK.

A népek szaporulata.

— okt. 23.

(+) Az európai nemzetek szaporulata jelentékeny, régen nem volt már oly háború, melyben százezrek elpusztulhattak volna, így a szaporodásnak sem volt valami utáiban.

Csak Francia országról hangzik a szomorú hír, hogy itt a szaporodás nagyon csekély, melynek azonban legfőbb oka a franciák következetességében rejlik, félnek a sok gyermektől, hogy a vagyon így csak nagyon sok felé megy széyel.

Más felé meg az a panasz van, hogy a csökkenés azért van, mert a házasság kötések fogynak.

A házasság terheit, kötelességeket ró az emberre, melytől az emberek fáznak.

Az amerikai államokban a szaporodás folyton fokozódik, vannak anyák, kik 10—15 gyermeknek adnak életet, nálunk ilyenmódú elfordul, ha elfordulna, ezeket valóban külön megkellene jutalmazni.

Legszaporábbak az oroszok, ezeken nem tesz egy nemzet sem túl, de itt nagy, a nagy szaporodással járó halálzási arány is a gazdasági egyensúly hiánya.

Az bizonyos, hogy a kevésbé termékeny népeknél kevesebb a nyomor, nagyobb a jólét és könnyebben ápolhatják a tudományokat és művészeteket.

Mindegyik nemzet tehát felhasználhatja termékenységét sorsának kedvező irányítására.

Szaporodnak-e a magyarok? erre rövid a felelet:

Ha szaporodnának is, mit ér ez, a nagy mérvű kivándorlás nálunk meggátolja a szaporodást.

Napról-napra.

— október 23.

Bánfyt becsukja szépen Rudnay,
Andrássyt — azt befeketitik,
Apponyi ellen dobnak milliót,
Kossuthot elkedvetlenitik.

Aki silány, esendő — megveszik...
Ki vigyáz a szegény házára?
Él a magyarok Istene,
Vigyáz a nemzet igazára!

— A Hortobágy ügye. Megirtuk, hogy a Hortobágy rendezésének tárgyalásakor heves vitaközlés származott a hatalmas pusztai jogi oldalának eldöntésekor. — Ezzel az ügygyel tegnap a gazdasági egyesület is foglalkozott és azon óhajának adott kifejezést, hogy a kérdés békésen oldassék meg. Majd kimondta, hogy egyelőre nem kíván ez ügyben mélyrehatóbb lépést tenni.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert tüdőbetegségeknél, légszervek hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emellett étvágyat és testerőt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellomen szaga jó és miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyenellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

— **Alelnök választás.** A debreceni gazdasági egyesület tegnap megtartott ülésén az egyesület alelnökévé Polgári Bálintot választotta meg!

— **Az ifjuság politikai vélemény nyilvánítása.** Igen fontos gyűlése volt ma délután 5 órakor az akadémiai ifjuságnak a kollégiumban, melynek tárgyát a tüntetések politikai állásfoglalás megbeszélése és az országos diákszövetség ügye képezték. A gyűlés rendkívül népes volt és a határozata is feltűnően figyelemre méltó. A tüntetések és a politikai dolgok ügyében azt határozták el egyhangulag, hogy kérvényt intéznek a tanári karhoz; engedjék meg az ifjuságnak hogy véleményét a kollégium épületében is nyilváníthassa. Kéri esetleg az iskolai törvény idevonatkozó paragrafusának oly módosítását, hogy az ifjak tájékozhatják magukat afelől, hogy ha az iskolán kívül a polgári hatóságoknak vannak alávetve, miért kell, ha politikai gyűlést akarnak tartani, arra az engedélyt még a kollégiumi igazgatóságól is kikérni. Az országos diákszövetség ügyében a budapesti diákok erre törekvő felhívását, a vidéki iskolához hasonlóan, visszautasították és tiltakoznak az ellen, hogy ők — egyenrangusok lévén — a többi vidéki iskolák diákjai fölébe helyezkedjenek. Debrecenben a közelben országos diákkongresszus lesz és itt akarják az országos diákszövetséget megalakítani, hogy az már a jelen napokban elkerülhetetlen politikai színezettől ment maradjon.

— **A szabadkai véres eset.** A szerencsétlen véget ért szabadkai ügyvéd dr. Miloszavlyevics Milán meggyilkolásáról a következő részleteket írják: Miloszavlyevics Milán a titeli választókerület képviselője volt szabadalvúpartii programmal. Nagy népszerűségének magyarázata főként az, hogy választókerületének 15 községe érdekében évek óta saját költségén rendkívül bonyolodott pórt folytatott. — A király ugyanis 1867-ben hű esajkásainak a Tisza-Duna szögletében 42000 hold vizjárta mocsaras területet adományozott, mely azóta ármentesített, az ország legdusábban termő földje lett. A telekkönyvi betétszerkesztést végző bíróság, — utasítás hiányában — saját belátása szerint a községre íratta az adományozott területet, felosztván azt az 1867-ben összeirt esajkások arányszáma szerint. Am ezek, illetve utódaik, ezzel nem voltak megelégedve és Miloszavlyevicset kérték fel ügyvédnek, hogy az egyéenként való szétosztást keresztülvigye. Keresetük ez idő szerint az újvidéki királybíró ítéletére vár. A perbeli megbízók a választók többségét is képezték, másrészt a per tárgya fontos magánérdek lévén, nem csoda, hogy Miloszavlyevics már az 1901. évi általános választásnál alig pár szavazattal maradt a szabadalvú hivatalos jelölttel szemben kisebbségben. A legutóbbi választásnál Tisza hívének vallotta magát.

— **Faárverés a városnál.** Debrecen város tanácsa a banki erdősegekben kitermelt faanyagára nézve új határozatot hozott. Az eddig érvényes haszonbérbeadást megváltoztatta és mai ülésén elhatározta, hogy a kitermelt fát árverés alá bocsájtja.

— **A jogász vivőkör estélye.** A jogász vivőkörnek szombatról több ok miatt elmaradt ismerkedési és szakestélyt a jövő hónap 4-ére halasztották. Az estély különben előkészületeiből következőleg igen fényes és kedélyes lesz. Szigeti Benedek Sándor vivőmester termeiben tartják az estélyt.

— **Jogász matine.** A jogász ifjuság megválasztott vizsgálmi bizottsága a jövő hónap 5-ére tervezte az ez iskolai évi matinéjét. És pedig úgy, hogy e nap délelőttjén a kollégium dísztermében 10 órakor lesz az első

ünnepélyes része, a folytatása, a tánc pedig este az „Arany Bika” dísztermében. Ezt a tervet azonban megváltoztatták és nem matiné, hanem szoarét fognak ugyancsak november 5-én rendezni, mely az előtől anynyiban különbözik, hogy az ünnepség mind két része este lesz az Arany Bika dísztermében. Nagy érdeklődéssel várja a közönség a jogász ifjuság e mulatságát, amely mindig igen sikerült és emlékezetes szokott lenni.

— **A míg a babáját ölelte.** Beterelte a szive Babotán Ferenc miképesi juhász legényt Debrecenbe, mer mir azir, hogy itt szolgál a szerelmetes babája, aztán Mikepéresről hiába furulyázott neki, nem volt onnan fogantja Cifra szürben, kampós bottal, csakugy gyalogszerrel jött, a vállán billegtetve a cókmojkját, mert az a szándék vezérelte, hogy majd eláll itt valahová, valaminek. Előbb azonban beszélni akart a leánnyal, akinek kedvéért faképnél hagyta a juhnyáját. Igen ám, de a Julcsa leánynak sok volt a dolga. Nyetén a juhászlegénynek várni kellett. Várt is türelemmel, mert felmenni restelt szive választottjához, majd csak lejön gondolta. Ott ügyelgett a haz elött órák hosszat míg nagy sokára egyszer kikukkantott a leány az emeleti ablakon és legott észrevette a szeretőjét, de az is meglátta őt, fel is kajátott neki ékes, virágos nyelven:

— Gyere le rúzsám, hej beg régen várlak már! A Julcsa pedig majd hogy ki nem ugrott a bőréből örömben és a következő perében már ott volt a karjai között. Volt is nagy szeretkezés, amiközben a juhásznak nagyon melege lehetett, mert mindent lerakott magáról. A cókmojkját, cifra szürét sőt még a kampós botot is betelepítette a kapu alá, de hogy bánta akármilyen történik majd a holmival. — Kár volt pedig annyira átegedni magát a gyönyörűségnek, megbánta azt később és nagyon pötyögösen esett neki, mikor a cókmojkját nem találta. Valaki meglopta. Nagy busan állított be a rendőrségre, ahol elpanaszolta a dolgot, ott aztán megvizsgálták, de csakhamar meg is kerítették neki a holmiját, melyet Kovács Imre, hajduböszörményi lakos tulajdonított el saját öszitén.

— **Lopás a színházi cukrászdában.** A színházi cukrászda ugylátszik látogatott helye kezd lenni a tolvajoknak is. Csak a múlt hetekben történt, hogy lopást követtek ott el Buday Károly cukrász kárára. Tegnap ismétlődött a multkori eset, megint elloptak egy szőnyegot. A rendőrség erőlyesen nyomozza a tolvajt.

— **Gönczy Pál egyesülete.** A hajdúmegyei tanítók Gönczy Pál nevét viselő egyesületének „debreceni járás-köre” e hó 28-án, szombaton d. u. 3 órakor a debreceni városbáz közgyűlési termében tartandó gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Előki megnyitó. 2. A kézi munkára nevelés és a modern rajztanítás. Felolvassa: Vácsa György, ipariskolai rajztanár. 3. A gyermektanulmányozás. Felolvassa: Dr. Barsa János, tanár. 4. Tisztujtás. 5. Esetleges indítványok.

— **Tolvaj cseléd.** Csak rövid idő óta van Posán György cselédember Szöllösi Ferenc Piac utcai lakos gazdájának szolgálatában, de máris bebizonyította, hogy megbízhatatlan, dologkerülő és tolvaj. — Az első napokban azzal kezdte kisedd gazságait, hogy dohányt lopott a gazdájától, melyet az nagyban természet. Azután nem kisebb dolgot eslekedett, mint azt, hogy eladta a gondjaira bizott négy tehenet, anélkül, hogy beleegyezést kért volna erre nézve. — A teheneket oleson vesztegette el, de volt annyi sütniva lója, hogy a vételárból ennek dacára is 150 forintot elsikkasztott. A manipulációt azonban Szöllösi Ferenc megsejtette, és házkutatást tartatott a rendőrséggel a furfangos ember lakásán, ahol a pénzt meg is találták. Erre aztán nyomban szólnak is eresztette őt, anélkül, azonban, hogy büntetését kívánta volna, de mivel ahelyett, hogy ezt a kiméle-

tes eljárását megköszönte volna életveszélyes fenyegetésekkel állt elő. — Kitaloncoltatta a rendőrséggel a városból.

— **Firczak Gyula Debrecenben.** Firczak Gyula görög katolikus püspök a dorogi iskola felszentelési ünnepélyről visszautaztában tegnap Debrecenben időzött és látogatásokat tett a főispánnál, a polgármesternél az alispánnál és Wolaffka Nándor püspöknél. Este folytatta utját.

— **Nőemancipáció.** New-Yorkból jelentik, hogy Englowoodban — Columbia közelében — asszonyokból katonai század alakult. A hölgyek farmer-leányok, a kik akarják bizonyítani, hogy jól begyakorolt és felfegyverzett asszonyok épp oly jól alkalmazhatók katonai szolgálatra, mint a férfiak. A század nemrég nagy közönség érdeklődése mellett tartotta meg gyakorlatait, a melyek fényesen sikerültek.

— **Tűz vámospércsen.** Szombaton e hó 21-én veszedelmes tűz volt a közeli Vámospércs községben. Hunyadi Lajos gazda embernek égett le nádfedeles háza. A tűz egy a kéményből kipattant szikrától keletkezett, és olyan gyorsan terjedt, hogy alig pár perc alatt lángbaborult az épület tetőzete, úgy, hogy az oltás hiába valónak bizonyult. A tűzoltóságnak kemény munkája volt, mert a szeles időben a szomszédos épületek is veszélyben forogtak. A mentési munkálatok azonban szerencsére sikeresek voltak és a nagyobb veszedelemnek még idejekorán elejét vették.

— **Ellopott óra.** A „Berta” malomban lopás történt a maap. Grosz Mórítz pépésznek emelte el valaki 32 korona értékű ezüst óráját a fűtőház szekrényéből, ahol azt a károsult munkaidő alatt rendszeren elhelyezni szokta. Alapos a gyanu, hogy a tolvajlást a malomban alkalmazott munkások valamelyike követte el. Éppen ezért a gépész tegnap ilyen irányban megtette a feljelentést a csendőrségben.

— **Terjed a kanyaró.** Nap-nap után jobban terjed és szedi áldozatait ez a veszedelmes betegség, egyre nagyobbodik a kanyaróba esett betegek száma. Valóságga elremitő már ez az állapot, és mulhatatlannul a legmesszebbmenő intézkedésekkel kellene elejét venni a veszedelmes járványnak. Tegnap 12 megbetegedés történt.

— **Öngyilkos ujonc.** A pavillon lakatanyában tegnap éjjel öngyilkosságot követelt el Bereczky János közhatalona. A szerencsétlen fiatal ember Nagykeri községbe való. Előtt egy héttel jelentkezett önként katonának. A rideg szigorú fegyelem azonban úgy látszik hamar elvette a kedvét a vitézi dícsőségtől. Tegnap délután elkeseredésében a kaszárnya egyik félreeső helyén felakasztotta magát, mire rátaláltak már halott volt. Végzetes tettéről azonnal értesítették a szüleit. A életut ifju pajtásai állítása szerint szerelmi bánata miatt lett öngyilkossá.

x **LEZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme Fiszterca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképfelvételek a műterem kapubejárataánál levő szobákban.

x **Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt 75, 2, 2.50 és 3 frt. legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszervegyőgszertár.

Az Arany Bika kávéházban ma este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Kedd, okt. 24. „Vasgyáros“, színmű.
Szerda, okt. 25. „Erény utjai“, vígjáték.
Csütörtök, okt. 26. „Suhanc“, operette.
Péntek, okt. 27. „Ember tragédiája“, drámai költemény.
Szombat, okt. 28. „Ember tragédiája“, drámai költemény.

* **Konti József haldoklik.** A magyar zeneirodalom egyik legjelesebb tagja, Konti József zeneszerző, a sok bájos fülbemászó, édes operettíró, keringő nagymestere, mint nekünk távirják — haldoklik. Konti régebb idő óta beteges állapotában ma oly nagy mérvű rosszabbodás állott be, hogy aligha éri meg a reggelt.

Mint egy késő éjjel érkezett táviratunk jelenti Konti József elhunyt.

* **Színházi hírek.** Holnap az *Erény utjai* című népszerű vígjáték kerül színre a női főszerepben Almásy Lolával. Csütörtökön Konti híres operette jét a *Suhanc* adják, melynek címszerepét Főti Frida játssza.

* **Vasgyáros** ma este Ohnet kiváló és népszerű színműve kerül színre, amelyben először lép fel Polgár Ilona a drámai társulat egyik jeles tagja. Az előadás érdekességét emeli az a körülmény, hogy először lép fel nagyobb szerepben, Krasznay Ernő a társulat kiváló drámai színésze, aki Bligny herceget alakítja. Derblay Fülöp szerepe Szakács Andor kezében lesz.

* **Melyik a jobb hasonlat?** Ha a színpadi hatás titka a természetesség, akkor Markovics Margitnak mindig lesz része ebben a hatásban, mert az ő főereje épen a természetesség. Olyan könnyedén feszítenél társalog, mint a legtökéletesebb nagyvilági dáma. Szinte szájátva hallgatta két ur, a esőrgedező szóáradatot. Végre felocsudott az egyik az ámulatból:

— Te, ez a nő úgy beszél, mint egy isten!

— Sőt, úgy beszél, mint egy — aszszony.

Mert ő már tudta, hogyan beszél aszszony — tapasztalatból.

TAVIRATOK.

A horvát bán ünneplése.

Zimony, okt. 23. Pejacsevics gróf horvát bán tiszteletére Zimony városa díszhangversenyt rendezett, a melyen Cikan báró belgrádi nagykövét nevével, Zichy grófnővel és Hyos gróf követtségi atüssé is megjelent. A bán ma Rómába utazott.

A norvég trón.

Krisztiania, okt. 23. Blehr volt miniszterelnök tegnap este előadást tartott, amelyben Norvégia jövődi államformájának meghatározására népszavazást hoz javaslatba és a köztársasági államformát pártolja. A köztársaság elnökét javaslata szerint a storting választja. A gyűlekezet, amelyen mintegy ezer ember vett részt, végül egy határozati javaslatot fogadott el, amely a népszavazás megtagadása mellett foglalt állást.

Vasuti karambol.

Székesfehérvár, okt. 23. A Prágaihof és Budapesti közt közlekedő 207-ik számú személyvonat tegnap az itteni vasuti állomás előtt összetűközött több tekerkeccel.

Két utas jelentéktelenül megsebesült. Több kocsi megrongálódott. A forgalom 47 percig szünetelt. A vizsgálatot megindították.

Tifusz.

Eszék, okt. 23. A tifusz megbetegedések száma itt, valamint a környéken aggasztó mértékben növekedik. Ugy magánházakban, valamint a kórházban nagyszámu tifusz-beteg van. Habár Eszéken az egészségtelen Dráva, valamint a kutviz következtében e betegség állandó, ezuttal járványszerűen lép fel.

Az orosz vasutas sztrájk.

Moszkva, okt. 22. Tegnap óta a moszkva kiev voronesi, ma délelőtt a moszkva ja roszlav-archangelszki, a moszkva-kazáni, a moszkva-rjssan uralszki, a moszkva-nisnij-novgorodi, a moszkva-breski és Orelig a moszkva-kurszki vonslakon a forgalom szünetel. A nikolaus Moszkva-vindai a forgalom nem szakadt meg.

Budapesti gabonatöze.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 23.

Buzsákinálát gyöngé, vételkedv korlátozt. Szilárd irányzat mellett 15,000 méter-mázsa került forgalomba 10 fillérel drágább áron. Egyébb gabonanemek szilárdul tartottak. Idő: esős.

Buzsa októberre	16.48—50.
„ áprilire	16.98—17.00.
Rozsa októberre	13.62—64.
„ áprilire	14.04—06.
Fab októberre	14.50—52.
„ áprilire	13.58—60.
Tengeri májusra	13.40—42.
Repece 1906. augusztusra	24.60—80.

Törvénytörés.

§ **A Zeysig-ügy.** A sok port fölvert ügyben a vizsgálat befejezéséhez közeledik, mert már csak néhány jelentéktelenebb tanuallomás van hátra. Ma is tanukat hallgattott ki Bakonyi vizsgálóbíró és néhány kérdésben való felvilágosítás végett megidézte nára Baneth Sándort is a vádlottak közül. Baneth csak rövid ideig tartózkodott a vizsgálóbíró szobájában. A tegnapelőtti letartéztatott Dénes József fogsága kérdésében, mivel dr. Fried Vilmos védő felfolyamodással élt, a törvénytörés vádtagása csak holnap fog határozni. Lehetséges azonban, hogy a vádtanács — ha az időből futja — már ma délután foglalkozik a kérdéssel.

Szerkesztői-posta.

Sz. B. Kívánsága szerint történt. Szokott érzésekkel várjuk.

„Isten hozzád! „A csillagos ég.“ A régi nyomokon halad. Ha ily magasztos témáról írunk, ma gasabbra kell fölhangolni a lantot.

Sajtnk. Csupa közhely.

„Árván.“ „Letűnt idők.“ Sikerült versek, de mintha olvastuk volna már őket nyomtatásban. Ez esetben nem vehetjük hasznukat. — Valamelyik hétfői napon délután legyen szerencsénk a szerkesztőségben.

Törekvő. Igyekezete és buzgósága dicséretet érdemel, beküldött dolgozata azonban még nem üti meg a mi mértékünket. Tanulmányozza szorgalmasan a népköltés kincsét. Figyelmebe ajánljuk kiváltképpen az Erdélyi János, Gyula i Pál és Arany László népköltési gyűjteményeit, továbbá a „Magyar Nyelvőr“ régiebb és újabb évfolyamait.

F. M. Fűredi Mihály, élt 1815—1871-ig. A Nemzeti Színház tagja volt, a magyar népszínmű

hőseinek szerepkörében az első nagy magyar énekes volt. Kovácslegényből küzdötte fel magát, mint ahogy szürszabóságban kezdte legméltóbb utóda. Tamási József.

„Itt élned haldnod kell!“

— Regény. —

Irta: Inotay Béla.

32.

IV.

„Kis madárka zeng az ágon...“

Kétségkívül. Ime, itt vannak a Zvolenszky elteszélései. Itt egy folyóirat, benne néhány költemény Zvolenszky Milenától. Fordítások valami Garam dalából Zvolenszkyék rokonai Rajosovics mamának.

A könyv nem is a Rajosovics mamáé, de az öccséé. A kis Victoris Emil hagyta itt. Jogász gyerek; maga is verselget, hanem okosabb dolga.

Jenő megnézi a könyvek címlapját. Az egyiket ezt olvassa tót nyelven: „Emil rokonának — Milena.“

A Milena, az ő Milenájának írása.

Egyszerű és figyelmet sem érdemlő dolog az egész. A költői lelkületű leánynak költői lelkületű rokona van. Gyermekek még, semmi egyéb. Elő éves jogász.

Olyan senki, semmi, hogy Zvolenszkyék nem is igen említették Jenőnek. Miért ne ajándékozta volna meg a költőnő egy-két könyvvel a költő rokont?

Mégis, mégis fájdalom lepi meg a Jenő szívét. Kimagyarázhatlan sejtetem ragadja meg. Féltekenységet érez. Kire? Mire? Fantómokra, falon táncoló árnyakra. Mintha árnyak miatt már nem örültek volna meg emberek. Szörnyet is haltak. Ha egyszer inklináltak az örültségre, ha félénkek, ha érzékeny lelkek voltak.

Bolondság az egész, szóra sem érdemes.

Bolondság és nem érdemes a szóra, de azért Jenő ez egyszer nem kér a kávéból, hanem poharat ragad. Bort tölt magának és hajtogatja a poharakat nyakrafőre. Árpád aggódva szemléletti barátját; nem érti a dolgot. Ez a szelidlelkű, melakedélyű, szelilemos uriember is megvadul már? Jenő nem közli vele, nem tudja, hogy ő volna Garam, az édes-bus dalok bánatos költője. Hát a tót könyvek incidensét, hogy vette volna észre? Saját atyjára kezd nehezíteni. Ő rontotta el ezt az embert is, mint annyi mást, mint mindenkit, a kit a karmai közé kerül. Csak ugyan úgy lesz, mert Jenő most az ügyvédhez simul és versenyt kvaterkázik a vén korhelylyel...

— Hsjh, lelkelem öcsém, én nem vagyok gyakorló ügyvéd, pedig százezreket szerezhetnék! — A fiannak, egészen a fiannak élek!

— Jól teszi bátyám. Én meg tudja ki vagyok? Serénk, az öreg nagyura fia!

A fiskális nagyot néz... Serénk... Az csakugyan nagy és hatalmas familia... Bár a eső szélén lebeg, de nagyon ám...

— Azé a Serénké, a ki főispán, képviselő volt, a bárónét vette el?

— Az hát, mindenképen az.

— Különös, mormogja a vén fiskális. A Serénkek most nagy dologban törnek magukat. Az Aladár báró a nyüvedi Schwarzcz leányát akarja elvenni. A komornyiktól tudom; hiszen én viszem az uzorspéreit. Különös, különös!

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 23. szám. (B)

Kedd, október hó 24-én:

Polgár Ilona első felléptével:

A VASGYÁROS.

Színmű 4 felvonásban és egy változásban.

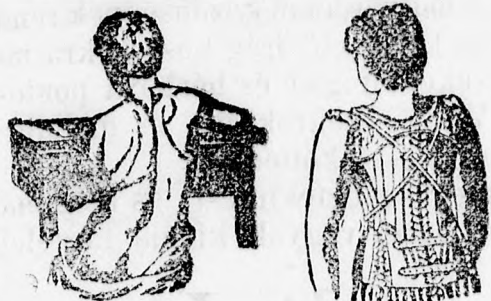
Holnap, szerdán, okt. 25-én:

Az erény utjai.

Vígjáték.

Anyák!

Óvjátok gyermekeiteket a hátgerinc elgörbülésétől
Hátgerinc elgörbülésben szenvedők

5 éves leány műző a fűző alkalmazá-
alkalmazása előtt sával.
Keleti J. testgyógyászati műintézete készít a leg-
olcsóbb gyári árammellett.

Műfűzőket,

Hessing vagy Dollinger tanár rendszere szerint
hátgerinc stb. elferdülésének gyógykezelésére;

Egyenestartók

hanyag testtartás megállítására;

Melfűzőket

plastikai párnázással stb.

Járó- és támgepeket,

Loenz tanár és Hessing rendszere szerint, a boka
és csípőizület gyulladásánál stb.

Műlábakat és műkezeket

a legököltelesebb technikai kivitelben, több
évi jótállás mellett! — Gyógy-szobatorna
készülékek, valódi amerikai és angol
gyártmány, nagy választékban!

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzéket

Keleti J. orvosi műszer-gyáros!
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

2138—1905 sz.

Hirdetmény.

A derecskei kir. járásbíróóság mint telek-
könyvi hatóság 1905. évi október hó 14-én
2127 sz. a. kelt végzésével kiküldött bizott-
ság ezennel közhírré teszi, hogy Hosszapályi
községre vonatkozólag az 1886: XXIX,
1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t-cikk
értelmében szerkesztendő telekkönyvi beté-
tek készítésének munkálata folyamatba té-
tetvén, a nevezett községben a helyszíni
eljárás és pedig az 1891: XVI. t.-c. 9. §-a
értelmében első sorban az azonosítás 1905.
évi november hó 8-án és ennek befejeztével
a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőköny-
vekben előforduló bejegyzésekre nézve oka-
datolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a
bizottság előtt a kitűzött határnapon meg-
kezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és
előterjesztéseiket igazoló okirataikat mu-
tassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz
tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog
telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határ-
időig a telekkönyvi hatósághoz intézett sza-
bályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy
a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas ok-
iratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti
kérelmeik előterjesztése végett a bizottság
előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi
bekebelezésre alkalmas okirataik nincsennek,
az átírásra az 1889: XXIX. t.-c. 15—18.
§-ai és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7.
és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat
megszerezni iparkodjanak és azokkal igé-

nyeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják,
avagy oda hassanak, hogy az átruházó
telekkönyvi tulajdonos az átruházás létre-
jöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a
tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyil-
vánítsa, mert különben jogaikat ezután nem
érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elen-
gedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, akiknek javára tényleg már
megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog,
vagy megszűnt egyéb jog van nyilván-
könyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily be-
jegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai,
hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmez-
zék, illetve, hogy törlési engedély nyilvá-
nitása végett a kiküldött bizottság előtt
jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyeg-
mentesség kedvezményétől elesnek.

Jákó

kir. járásbíró.

Spirituszlámpák

a legtöbb vasut állomáson bevezetve

20—600 koronáig, a legököltelesebb
spiritusz kályhák és
főzők kaphatók;

Luis Lukács

WIEN, II. Kaiser Josef-strasse 21.
cégnél.

Arjegyzék ingyen.

Alkalmas közvetítők kerestetnek.

Karácsonyi kézimunkák

és különlegességek megérkeztek.

BENYÁTS EMIL

kézimunka üzletébe, DEBRECEN (Tisza-palota).

Tanítónőknek kedvezmény!

„Hollandi gyomor-cseppek“

a legkitünőbb háziszor minden-
nemű gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél,
emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve min-
den üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható
oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni
mennek vagy akik tanyákon vagy
kis faluban tartózkodnak, hol baj
esetén orvosi segítséghez azonnal nem
juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Uj betétek után

4¹/₂%-ot fizet

f. hó 23-ától

a Debreceni

Ipar- és Kereskedelmi Bank.

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!

a szőlészet kincse.

A phyloxeraének ellent áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

magmenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás

Cim:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: **Felső-Segesd**, Somogy-m

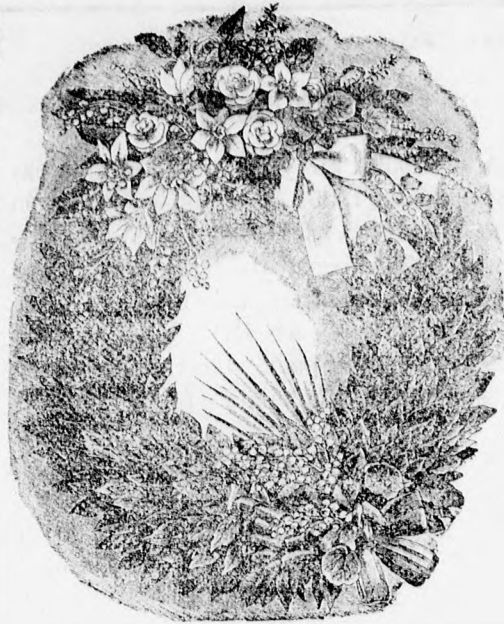

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmegye)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Mindszent és halottak napjára!

Szebbnél szebb koszorúk szárított és művirágokból legújabb minta szerint. Paczelt János virág üzletében készen van a nagyérdemű közönségnek rendelkezésére. Friss élővirág koszorúkra megrendeléseket elfogad és bárhova pontosan szállít. Virág csokrok, fej- és mellidiszek legjobb ízléssel köttetnek.

Tömeges megtekintést és megrendeléseket kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag- és virágkereskedése Debrecen.

Vezérszó Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészeket.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht Gyógy cég Auszsigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappan)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, ugyancsak:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

Ekszer különlegességek

KIZABADSÁG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

Fehérló szálló épületében.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az
őszi divat újdonságai

Divat helmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, teheríti és bársony puává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kiváló toilletti szappan
nők a kenőcs haszná-
lához o

Serail-puder. Kiváló finom arcpor
három színben, fehér, rózsaszín és krém
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek
uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárban

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.